

Skipulagsstofnun
b.t. Jóhönnu Hrundar Einardóttur
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Reykjavík, 21. október 2022
UST202209-119/A.P.
08.12.00

Efni: Mat á umhverfisáhrifum - matsskyldufyrirspurn - afmörkun eldissvæða - Hlaðsbót, Tjaldanes, Hringsdalur og Kirkjuból

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar er barst 13. september sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um hvort og á hvaða forsendum ofangreind framkvæmd skuli háð mati á umhverfisáhrifum.

Starfsemin og breyting á henni er háð starfsleyfi Umhverfisstofnunar skv. lögum nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir.

Framkvæmdarlýsing

Arnarlax ehf. (hér eftir nefndur rekstraraðili) fyrirhugar að breyta afmörkun eldissvæða við Hlaðsbót, Tjaldanes, Hringsdal og Kirkjuból í Arnarfirði. Í breytingunni felst rýmri afmörkun eldissvæðanna þannig að betur megi staðsetja eldiskvíar innan þeirra.

Rekstraraðili hefur nú starfsleyfi sem tekur til kynslóðaskipts eldis í sjókvíum á þremur sjókvíaeldissvæðum, hvert með tveimur eldissvæðum. Hámarkslífmassi á hverjum tíma má ekki fara yfir 10.000 tonn. Að auki hefur rekstraraðili leyfi til framleiðslu á 3.000 tonnum af laxi á ári í sjókvíum í Fossfirði í Arnarfirði.

Markmið breytinganna er að bæta eldiskilyrði, minnka umhverfisáhrif eldisins og bæta velferð eldisfiska. Áætlað er að staðsetja kvíar sem best með tilliti til strauma og koma fleiri kvíum fyrir til að dreifa lífrænni ákomu frá eldinu til að minnka þéttleika eldisfisks í eldiskvíum.

Megintilgangur breytinganna er að hafa kost á því að snúa kvísamstæðum þvert á straumstefnu og tryggja þannig jafnari strauma og betra súrefnisflæði um eldiskvíarnar og skapa rými til að færa eldiskvíar til innan eldissvæðanna ef bregðast þarf við vegna uppsöfnunar lífrænna efna undir kvíunum. Meira rými skapar einnig sveigjanleika á að fjölga kvíum í þeim tilgangi að minnka þéttleika eldisfisks í hverri kví.

Umhverfisáhrif framkvæmdar

Í tilkynningarskýrslu eru metin áhrif breytinganna á umhverfisþættina ástand sjávar, botnset og botndýralíf, laxfiska m.t.t. laxalúsar og fisksjúkdóma, rækju í Arnarfirði, fugla, ásynd, veiðar og siglingar. Niðurstaða rekstraraðila er að breytingarnar komi ekki til með að hafa neikvæð áhrif á ofangreinda umhverfisþætti, umfram það sem fram kom í mati á umhverfisáhrifum sem framkvæmt var á árunum 2014-2015.

Að mati Umhverfisstofnunar eru helstu umhverfisáhrif starfseminnar uppsöfnun lífrænna efna á sjávarbotni undir og við kvíar eldisins.

Fram kemur í skýrslunni að með breytingunni mun umfang, og þ.a.l. fóðurmagn, haldast óbreytt. Ætlunin er að stækka svæðin nær miðju fjarðarins svo dýpi undir þeim eldissvæðum sem taka breytingum mun aukast.

Umhverfisstofnun telur að með breytingunni kunní uppsöfnun lífrænna efna í djúplagi fjarðarins að aukast en telur að með nægri hvíld eldissvæða byggðri á niðurstöðum vöktunar í rauntíma megi lágmarka áhrifin. Stofnunin bendir á að sú skipting Hafrannsóknarstofnunar á Arnarfirði í eldissvæði á grundvelli burðarþols geri ráð fyrir að eldissvæðin nái ekki út á mikið dýpi. Það er gert til að uppfylla forsendu um að helmingur úrgangs lendi í botnlaginu. Umhverfisstofnun bendir á að fylgjast þarf vel með styrk súrefnis í botnlagi fjarðarins.

Stofnunin bendir á að í starfsleyfi fyrir starfseminni er ákvæði þess efnis að Umhverfisstofnun geti einhliða frestað útsetningu seiða bendi niðurstöður vöktunar til þess að umhverfisaðstæður séu óhagstæðar á eldissvæði að mati stofnunarinnar. Stofnunin bendir einnig á að rekstraraðili þarf að uppfæra vöktunaráætlun vegna eldisins m.t.t. breytinganna.

Umhverfisstofnun bendir á lög um stjórn vatnamála nr. 36/2011. Vatnshlotið sem starfsemin fer fram í hefur vatnshlotanúmerið 101-1384-C og nefnist Arnarfjörður. Meðal annarra skráðra álagspátta á vatnshlotið er skólpráveita þéttbýlis Bíldudals og kalkþörungavinnsla í Arnarfirði. Samkvæmt reglugerð nr. 535/2011 um flokkun vatnshlota, eiginleika þeirra, álagsgreiningu og vöktun skulu vatnshlot vera í a.m.k. góðu vistfræðilegu ástandi. Ef vatnshlot samræmast ekki umhverfismarkmiðum þá skal grípa til aðgerða til þess að ná betra ástandi.

Skipulag

Líkt og fram kemur í skýrslunni er nú unnið að gerð strandsvæðisskipulags Vestfjarða en það var kynnt í júní sl. Samkvæmt því hefur svæðum í Arnarfirði verið skipt upp í ólíka nýtingarflokka, m.a. staðbundna nýtingu (SN) sem fiskeldi fellur undir og lagnir og vegi (LV). Umhverfisstofnun bendir á að skv. 1. mgr. 6. gr. laga nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir skal allur atvinnurekstur sem sótt er um starfsleyfi fyrir vera í samræmi við skipulag samkvæmt skipulagslögum eða lögum um skipulag haf- og strandsvæða. Stofnunin getur því aðeins gefið út starfsleyfi fyrir starfsemi sem samræmist skipulagi og skv. grein 1.6 í núgildandi starfsleyfi er Umhverfisstofnun heimilt að endurskoða starfsleyfi ef breyting verður á skipulagi.

Niðurstaða

Umhverfisstofnun telur áhrif ofangreindra breytinga á umhverfi liggja ljós fyrir og að ferli umhverfismats sé í þessu tilfalli ekki til þess fallið að varpa skýrari mynd á áhrif starfseminnar á umhverfið.

Með tilliti til umfangs, eðlis, staðsetningar framkvæmdar, að því gefnu að starfsemin muni uppfylla þau skilyrði sem sett verða í breyttu starfsleyfi og sé byggð á bestu aðgengilegu tækni telur Umhverfisstofnun ekki líklegt að hún hafi í för með sér aukin

umhverfisáhrif umfram það sem lýst var í upphaflegu umhverfismati og sé því ekki háð mati á umhverfisáhrifum.

Virðingarfyllst,

Agnes Þorkelsdóttir
sérfræðingur

Sverrir Aðalsteinn Jónsson
teymisstjóri